

Aan de voorzitter van de Tweede
Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
	BVE/2001/35966	Rolloos/Damen	5 november 2001
Onderwerp		Doorkiesnummer	
ESF		3467	

Zoals toegezegd in het vragenuurtje van 16 oktober, informeer ik u met deze brief over de inzet van ESF-middelen voor het OCenW-project voortijdig schoolverlaten. In deze brief zal ik ook ingaan op een aantal specifieke vragen die uw kamer mij gesteld heeft. Als bijlage zijn de brieven uit 1994 aan de instellingen bijgevoegd, waarnaar in de publiciteit is verwezen.

Tevens ga ik in op de toezeggingen die in het vragenuurtje van 2 oktober door mij en mijn collega van SZW zijn gedaan. Inmiddels heeft mijn collega van SZW (op 17 oktober) u gemeld dat hij de Rekenkamer zal verzoeken een onderzoek in te stellen naar de besteding van Europese gelden bij diverse ministeries. Ik zal hieraan uiteraard mijn medewerking verlenen.

Brieven uit 1994

U heeft mij verzocht mijn beoordeling van de brieven over de harmonisatie van de ratio's schriftelijk uit een te zetten. Deze brieven zijn geschreven voordat het ESF-project van start ging. Mijn ambtsvoorganger zocht in die tijd naar de mogelijkheden ESF in te zetten. Daarbij zijn ook paden verkend die dood liepen. De brieven waarin een relatie wordt gelegd tussen de harmonisatie van ratio's in het hele mbo en ESF zijn daarvan voorbeelden. De uiteindelijke uitwerking van het project betrof geen compensatie voor het kmbo maar een extra vergoeding voor een specifieke groep leerlingen. Voor deze leerlingen is een nieuw beleid ingezet.

Bezuinigingen?

Ik heb in de Kamer gemeld, dat er naar mijn opvatting op dit punt geen bezuinigingen hebben plaatsgevonden. Niet alleen ik heb die opvatting, maar ik baseer mij daarbij ook op de conclusie die de

Europese Commissie in 1995 voor het gehele ESF-3 programma heeft getrokken bij de vaststelling van de additionaliteit. Rondom de additionaliteit zijn spelregels afgesproken met de Europese Commissie die zijn vastgelegd in het EPD (enig programmeringsdocument): in de periode 1994-1999 moeten de overheidsuitgaven die in het EPD 1994-1999 worden genoemd tenminste op peil blijven. De toetsing van de additionaliteit vindt daarbij plaats op macro-niveau. Over het verloop van deze uitgaven is periodiek gerapporteerd aan de EU.

De EU heeft in 1995 gerapporteerd dat Nederland zich aan de eisen van additionaliteit heeft gehouden voor het programma waarbinnen ook het OCenW project is uitgevoerd. Ook in het rapport Koning dat recent is verschenen, wordt deze conclusie gedeeld.

Mijn collega van SZW, verantwoordelijk voor het toezicht en de uitvoering van het ESF 3 programma, heeft dit op vragen van het lid Harrewijn reeds aan uw Kamer gemeld. Op vragen van het lid De Wit heeft de minister van SZW, mede namens mij, in gelijke strekking geantwoord.

Bezuinigingen in het mbo?

Er was rond 1994 sprake van een toename van het aantal leerlingen met ongeveer 18.000. Deze stijging vond voor een onevenredig groot deel plaats in het kort mbo.

Het hierdoor ontstane budgettaire probleem is op de volgende manier opgelost:

- f 50,4 mln extra rijksbijdrage;
- f 21 mln vanwege minder deelnemers in leerlingwezen;
- f 23,1 mln aan vrije middelen werd toegevoegd aan de lump sum;
- f 10 mln budgetfactor;
- f 12,5 mln opbrengst harmonisatie ratio's.

Begin jaren '90 is de harmonisatie reeds aangekondigd. De effectuering hiervan vond pas in 1994 plaats. Het doel daarvan was om meer dan voorheen leerlingen met maatwerkprogramma's te kwalificeren voor een beroep of loopbaan.

Uit deze harmonisatie vloeide tevens voort dat de middelen binnen het mbo anders verdeeld gingen worden. Het totale budget werd echter niet verlaagd. (dit is geëffectueerd in de wijziging van het Formatiebesluit van 25 april 1995).

Het mbo groeide. Er zijn extra leerlingen opgevangen met extra geld.

Het ESF-project.

Het project kwam voort uit de kabinetsnota's "Een goed voorbereide start" en "Meer werk, weer werk". Hierin was belangrijke prioriteit toegekend aan de bestrijding van voortijdig schoolverlaten en is ook speerpunt in het EU-programma 1994-1999. Op grond daarvan is jaarlijks ESF-geld beschikbaar gekomen voor dit OCenW-project (het geoormerkte budget bedroeg f 43 mln per jaar). Overigens is in 1994 vrijwel geen ESF-geld ontvangen (circa f 1 mln).

Doel van het project was 12.500 (onderdeel van de eerder genoemde 18.000) leerlingen zonder diploma mavo/vbo op te vangen. OCenW heeft verder voor deze specifieke groep een aantal nieuwe maatregelen getroffen:

- invoering van de regeling startkwalificatie, gericht op de uitvoering van leerwegen op maat voor deze doelgroep;
- instellen van de regionale meld- en coördinatiefunctie, waar de leerlingen moesten worden aangemeld;
- een regeling aanvullende vergoeding voortijdig schoolverlaten, voor de extra begeleiding van deze leerlingen.
- de leerlingen moesten apart geregistreerd worden. Daarvoor is een extra bijdrage verstrekt.

Voor al deze maatregelen zijn extra uitgaven gedaan. Hiervan zijn de opleidingskosten voor de extra groep leerlingen (f 100 mln) aangewend als co-financiering. Zowel de uitgaven als de co-financiering zijn bij de beoordeling en afrekening van de projecten aan de orde gekomen. De projecten tot en met 1998 zijn akkoord bevonden.

Concluderend: er was duidelijk sprake van een nieuw project dat in een nieuwe beleidscontext is uitgevoerd.

Niettemin kan ik mij voorstellen dat, gelet op de correspondentie en de discussies rondom de harmonisatie, in de mbo-sector het beeld is ontstaan dat ESF in de plaats kwam van de harmonisatie van de ratio's.

Verantwoordelijkheidsverdeling bij het ESF-project

OCenW is aanvrager en moet voldoen aan de aanvraag eisen (tekortfinanciering en administratieve voorschriften). OCenW is verantwoordelijk voor de administratieve uitvoering en beheer van het ESF-project.

Arbeidsvoorziening beoordeelt de aanvragen en keurt ze goed als het project aan alle eisen voldoet. Vanaf 1994 zijn de aanvragen steeds goedgekeurd.

De EU voert controles uit en stelt op macro-niveau de additionaliteit vast.

Scholen zijn projectuitvoerders. Zij voeren de leerlingenadministratie voor het project, houden de kosten bij en melden de leerlingen aan bij een rmc.

Het Comité van toezicht ESF bewaakt op EPD-niveau de voortgang van het programma.

Controles en begeleiding

In mei 1996 heeft een integrale presentatie van het project plaatsgevonden op het departement. Deze presentatie vond plaats in het kader van de EU controle.

De uitkomsten van de controle waren positief.

Rekenkamer

De algemene rekenkamer heeft in 1998 een onderzoek gepubliceerd over de besteding van Europese gelden met name bij het ESF-project voortijdig schoolverlaten. Het onderzoek vond zowel plaats op het departement als bij een aantal scholen.

De Rekenkamer heeft geen opmerkingen gemaakt over de rechtmatigheid van het project.

De aanbeveling van de Rekenkamer was over te gaan tot centrale financiering van het project omdat de selectie en toekenningsprocedure niet aansloot op een centrale aanpak. Deze aanbeveling van de Rekenkamer is met ingang van 1998 opgevolgd.

In het rapport van de Rekenkamer staat een opmerking over ontlasting van de OCenW-begroting. Dit is iets anders dan het compenseren van bezuinigingen. Indien geen ESF geld beschikbaar was gekomen voor het nieuwe beleid, dan had dit binnen de begroting van OCenW gezocht moeten worden.

Overdrachtdossier de Vries

In het vragenuurtje van 16 oktober is een vraag gesteld over het overdrachtdossier van minister de Vries aan zijn opvolger. Ik wijs u in dit kader op de antwoorden op het verslag van een schriftelijk overleg over het rapport van de heer Koning inzake subsidies uit het Europees Sociaal Fonds in de programmaperiode 1994-1999 (26642 nr. 21) welke de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op 8 oktober aan de Tweede Kamer heeft verzonden.

Garanties nieuwe periode

Voor de nieuwe periode, 2000-2006, zijn als gevolg van de aanzienlijke stagnatie nog geen beschikkingen afgegeven. Tot 1 augustus 2001 heb ik een garantie afgegeven waardoor de instellingen door konden gaan met hun projecten. Ik had de verwachting dat na die tijd het ESF-geld beschikbaar zou komen. Vanwege de stagnatie in de uitvoering van het ESF kan ik op dit moment geen garantie geven.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

drs L.M.L.H.A. Hermans